

1394-11
26
I. Н. ГАБОВ

ТЕРПЕНТИН ВІЇÖdÖM

КОМІОБЛАСТЫН

КОМІГОСИЗДАТ

С	Ы	К	Т	Ы	В	К	А	Р
1	9	3	3					

2101

1901

1902

1903

1904

1905

1906

1907

1908

1909

1910

1911

1912

1913

1914

1915

1916

1917

1918

1919

1920

1921

1922

1923

1924

1925

1926

1927

1928

1929

1930

1931

1932

1933

1934

1935

1936

1937

1938

1939

1940

Коми-3
3-1690

И. Н. ГАБОВ

ТЕРПЕНТИН ВІЇÖdÖМ КОМІ ОБЛАСТЫН

Г.П.Б. в Лнгр.
Ц. 1933 г.
Акт № 254

КОМІ ГОСІЗДАТ
СЫКТЫВКАР—1932

**И. Н. Габов. Подсочный про-
мысел в Коми области.**

Изд. № 68. Тираж 300 экз.
Заказ № 1315 Упол. Обл. № А-425
Сдано набор 1/XI-32 г.
Сдано в печать 14/XI-32 г.
Редактор И. Пувкоев.
Тех. редактор А. Киселев.

во
ну
еа
он
се
от
ма
го

а
ко

тик

Сы
Вот
Пол
Чер

яу г

боотн

да ве
пого

КЫҢИ БОСТЫСНЫ ВІЇОДНЫ ТЕРПЕНҢЫН КОМІ ОБЛАСТЫН

Комі областын терпенҗин вїјодом пондіс паскавны сѳмын-на 1927-д вѳсан. 1927-од вѳын Комі местхоз (ѳнїја совнархоз) боостѳс вїдлѳг моз нуѳдны тајѳ ужсѳ Шошкаын да Часын. Тајѳ вїдлѳгыс бур тор, дерт, ез-на вермысетны сїјѳн, мыј заводїтѳмсаыс вѳлі тајѳ ужсѳ пунктѳма ѳмѳла. 1927-од вѳын подсѳчка улѳ вѳлі бостѳма 4000 пу, кодї сѳмын сѳтїс 2000 кгр. терпенҗин. Та сѳртї мї адрїм, мыј секї терпенҗин вїјалїс ѳтї пуыѳ сѳмын „500 грамм, кор тајѳ војасѳ Војвылын-жѳ вѳлі шѳтѳма терпенҗиныс 10-12 грамм гѳгѳр быд карра—вздымкаыс (8-10 кгр. гѳгѳр 1 пуыѳ).

Колѳ шуны, Комї областын терпенҗин вїјодом мунїс ез ыпытјасѳн, а сїјѳ, кыҗї вескалїс. Та понда мї огѳ вермѳ-на бура тѳдны уна-ѳ да кѳнї унҗык вермѳ сѳтны терпенҗин мїјан Комї пожѳм.

1927-од вѳсан 1931-од воѳз подсѳчка нуѳм мїјан вѳлі кыҗї прак-тїка сѳреваннѳј л/хїмїческѳј школаын велѳдчысјаслѳн.

1930-31-од војассаы терпенҗин вїјодом кутїс паскавны јѳна ѳджѳ. Сыктывкарса рајѳнсаы мїјан паскалїс Вїчїнскѳј рајѳнѳ (Кѳјгорт, Чухлѳм, Вотча), Кулѳмдїн рајѳнѳ—(Помѳсдїн, Мыс), Јемдїн рајѳнѳ (Сзрегѳв, От, Половнык, Вїз, Лај да с. в.). Прїлузскѳј рајѳнѳ (Ношул, Абјачѳј, Летка, Черныш да с. в.). Удорѳ рајѳнѳ (Вашка да Меҗен јујас куҗа).

Комї областын 1932-д воѳз перїјм 650 тонна гѳгѳр терпенҗин.

Војасѳн лѳѳ:

1927-д вѳын 3 тонна

1928-д „ 17 „

1930-д „ 117 „

1931-д „ 515 „

Терпенҗин улѳ вѳлїс бостѳма 1932-од воѳз (нѳл воѳн) 650,000 пу гѳгѳр.

1932-д вѳын мї бостам-нын 2,000,000 пу гѳгѳр, кытыѳ мї вермам бостны 1500 тонна терпенҗин.

Танї ме кѳсја бостны сѳщѳм участѳкјас, кодјас бурҗыка ужалїсны да вермїсны збыл вылѳ петкѳдлїсны, мыј Комї Областын позїс дај позѳ вїјодны терпенҗинсѳ зев бура.

Медвоз колө шуны, мыј мјан терпентін гөгөр ужалысјаслөи ез вөв ы печат пыр, ы пісмөјасөн ы оорнөн (конферецјасөн) ужалөм опытөн вежласөм. Та понда тајө медвозза ыгаыс оз вермы петкөдлыны ставсө, мыј мјан ужалөма. Материалјасыс воzza всоа ужјасыс зев жебөс. Сөні вөлі техничөскөј отчотнөотсө пунктөма, кызі вескалө. Та понда ме ог вермы тані петкөдлыны унжык участокјасыс унаө налөн сетө вөлі пуыс гөжөм чөжнас терпентінсө, коржык да кытөнжык унжык терпентінныс петіс. Тані ме медвоз петкөдла Векшорскөј участок (Прілузскөј рајон), коді 1931 воеа плансө тыртіс зөннас.

ВЕКШОРСКӨЈ УЧАСТОК

Планө вөлі оујөма вјјөдны тајө участокыс 52 тонна, кытөн вөлі 145,280 жарра. Тајө участоксө вөлі јукөма 15 ужалыс участокјасө, кодјас гөжөмнас сетісны тазі (вјзөд 1-өд № таблица вылыс):

Раб. участ. №№	Карра мыд	дојјас вөчалөм мунөм		Кымын доход	Уна-ө чукөр-төма сір кгр-өн	Кымын грамм воө бы карра вылө
		Заводі-төм	Пома-лөм			
1	17,734	7/VI	5/IX	28,5	4,009,4	8,6
2	8,457	3/VI	5/IX	29,5	1,809,5	8,6
3	13,300	6/VI	5/IX	30	2,796,4	да сір воөд
4	9,457	5/VI	5/IX	30,5	2,595	
5	7,005	4/VI	3/IX	25,5	1,586,1	
6	9,300	5/VI	4/IX	25	1,681,8	
7	6,977	7/VI	5/IX	35	1,571,8	
8	11,795	4/VI	7/IX	31,5	3,095,8	
9	2,175	9/VI	3/IX	90	458,7	
10	4,037	18/VI	4/IX	94	819,1	
11	9,385	10/VI	6/IX	92,5	1,773,8	
12	4,050	3/VI	5/IX	91	975,5	
13	4,195	7/VI	4/IX	20,5	1,384,9	
14	7,070	15/VI	5/IX	17	779,6	
15	7,225	18/VI	5/IX	91	1,186,2	

Тажо таблица вылыс ми адам, мыј јона гырыс петомјас карраыс абу-жо: лѣбѣ лѣка вѣлі пуктѣма карра лѣдѣсѣ лѣбѣ мѣдѣтор.

Медвојдѣр подсѣтка нѣдѣлѣ кѣлѣ тѣлѣ кѣрра лѣдѣ, медѣм бѣра лѣдѣлѣ пѣрѣсѣ. Тажѣ ми сѣмын верѣм пуктѣны воѣдѣ вылѣ бѣрѣ учѣт. дѣрѣ, сѣм ѣ бѣра уѣлѣлѣсѣ учѣстѣкѣсѣ. 1931-ѣ воѣн 903 кварталѣн, По-мѣсѣдѣны кѣк уѣлѣлѣн учѣстѣкѣн вѣлѣсѣн сѣщѣм петѣмјас:

уѣлѣлѣн учѣстѣкѣн №№-јас	Тѣлѣсѣјас			
	Јунѣ	Јулѣ	Августѣ	Сѣнтѣбрѣ
	Граммѣн			
№ 1	9,2	11,3	14,7	11,3
№ 2	8,4	12,2	15,1	10,6

Тѣлѣсѣ ми адам, мыј медѣ унѣ петѣсѣ сѣрѣсѣ јулѣ-августѣ тѣлѣсѣјасѣн. Сѣнтѣбрѣ тѣлѣсѣн сѣкѣ зѣлѣлѣсѣ сѣз петѣ тѣмѣндѣсѣ, нѣ вѣлѣ тајѣ кѣ-дѣлѣсѣ абу вѣсѣлѣма вѣргѣјасѣ сѣрѣсѣ, та пѣндѣ ѣ лѣѣ унѣ петѣмѣсѣ сѣн-тѣбрѣ тѣлѣсѣн.

Воѣдѣ вылѣ мѣјѣнѣлѣ кѣвѣмѣсѣ асѣ воѣзѣнѣм пуктѣны мѣгѣн, медѣм бѣдѣ рѣјѣнѣм, бѣдѣ учѣстѣкѣн вѣлѣ нѣѣма опѣтѣјасѣ.

ТѢРПЕНЬ-ТЪН ВѢЈѣДѣМѢН ВОѣДѣ ВЫЛѣ МОГѢСѢ

І СЫРѢВѢЈ БАЗА

ТѢрпѣнѣн вѢјѣДѣмѢлѣ сырѣвѣј база кѣрѣѣм—мѣдѣжѣдѣ мѣгѣ. Сырѣвѣјѣ база кѣлѣ лѣсѣдѣнѣ сѣзѣ, мѣдѣм сѣјѣсѣ тѣдѣмѣдѣнѣ јѣтѣнѣ вѣрѣ овѣмѣскѣдѣ. Тѣжѣкѣ воѣдѣ подсѣчѣка нѣпѣнѣ, кѣзѣ нѣѣмѣ ми ѣнѣѣзѣ, рѣгѣдѣ мѣѣѣтѣ ѣзѣнѣнѣ кѣтѣ шѣгѣмѣнѣнѣ. Вѣрѣ зѣпѣсѣ вѣѣѣ-вѣѣ пѣндѣсѣ тѣжѣнѣдѣ чѣнѣнѣнѣ. Сѣзѣкѣ медвојдѣр кѣвѣмѣсѣ шѣѣнѣ —пѣѣѣсѣ тѣрпѣнѣнѣ пѣчѣмѣнѣ ѣнѣја дѣрѣсѣ кѣлѣ дѣрѣжѣкѣ.

ѣнѣ мѣкѣдѣлѣнѣ бѣстѣѣѣмѣѣсѣ нѣѣнѣ фрѣнцѣзѣскѣј подсѣчѣка 30-35 вѣѣ вѢјѣдѣнѣнѣ. Сѣзѣкѣ ѣнѣ мѣјѣнѣ зѣвѣѣѣтѣчѣсѣ мѣнѣнѣнѣ осѣмѣло подсѣчѣка. Тѣнѣ ѣнѣ пѣѣѣсѣ пѣндѣсѣ петѣнѣ сѣрѣсѣ 8-10 вѣѣ. Сѣзѣкѣ, тѣјѣнѣ ми верѣмѣм, ѣѣѣкѣ-кѣ, дѣрѣжѣкѣ нѣѣнѣ подсѣчѣкѣсѣ, унѣ вѣрѣ вѣзѣтѣм; мѣдѣ-кѣ, дѣрѣжѣкѣ кѣжѣлѣ пѣѣѣ стрѣѣтѣвѣнѣнѣ бѣрѣжѣкѣ ѣлѣнѣнѣјасѣ уѣжѣлѣзѣјасѣлѣ, бѣрѣжѣкѣ пуктѣны нѣјѣѣ пѣѣ-сѣнѣ кулѣтурѣнѣ-мѣссѣѣвѣјѣ уѣжѣ, бѣрѣжѣкѣсѣ лѣсѣѣдѣвѣнѣнѣ тѣѣјѣсѣ, кѣдѣјасѣ кѣтѣсѣнѣ дѣнтѣѣмѣѣдѣнѣнѣ тѣрпѣнѣнѣсѣ; кѣјѣмѣдѣ-кѣ, ми тѣјѣнѣ верѣмѣм лѣсѣѣдѣнѣнѣ пѣѣрѣ-уѣжѣлѣсѣ кѣдрѣ.

КАДР ЛӨГӨДӨМ

Өнөз мијан воыс-во ез тыравлы планјас (1930-д воын 34%, 1932-д воын 51,3%). Тајо лоіс сіјөн, мыј мі ужалан кадас вежлалім тајо уж вылас ужалысјассө. Најо ез вермыны бура төдмасны ужјаснас, ужавлісны сізі, кызі вөлі оз ков. Та понда терпентін петавліс еща, унаыс мијан пујасыс космавлісны. Сізкө, медым пуктыны ужсө бура, медым лоісны мијан подсочка төдыс ужалысјас—колө лөсөдны пыр ужалыс кадр. Сөмын тајо вермас мијанлы сетны бур уж.

Медыжыд могыс кадр лөсөдөмын лө—техніческөј кадр гөтө-вітөм.

Өнөз мијан техніческөј кадр вөліс зев-на жеб. Комі облаотын нїөті морт абу подсочка уж куңа јона велөдчөмөн. Став кадрыс мијан курсјас да лесохімшкола помалөм јөз, кодјас, дерт, ез вермыны нуны бура төдмалана ужјас.

Став техніческөј персонал велөдчөм серті Кустпромөістеманын јукөс таңи:

- 1) Шөркода велөдчөма—2 морт,
- 2) Лесохімшкола памалөма—40 морт,
- 3) Курсјас помалөма—91 морт.

Сізкө, мијан возын сулалө мөгөн медвојдөр—боотыны велөдны техніческөј кадр. Комі облаотыс колө јонжыка ыставны вылысса шко-лајасө. „Бур техніческөј кадр—бур терпентін“.

КУЛЬТУРНО-ПОЛЫЧЕСКӨЈ УЖ

Мед јон өрүдөдөн цехын, участокын промфинплан тыртөмын лөсөцордјысөм да ударничество. Сөмын соцордјысөм да ударничество паскөдөмөн вермам тыртны план, бостны бур терпентін. Колө участокјасын паскөдны культурно-массөвөј уж.

Өнөз тајо уж вөлі лөзөма самоток вылө. Томјөз костын уж, участокјасын абу вөлі котыртөма. Та понда мијан таво лоіс сөмын котыр-төма бригадајасө став Комі облаот пастаыс 25-30% ужалысјассө. Терпентін вїјөдан уж места вывјасын өнөз ез лыдывлыны колана ужөн.

Војө вылө ковмас мијанлы участокјасын котыртавын сквознөј бри-гадајас, політкружокјас, техника велөдан кружокјас.

Медга чорыда колө тајо уж дінө јитчыны комсомоллы, өд ужалысјас пын 80-90% том јөз, 15-16-18 арөсајас.

ТУЈ

Гөжөмын вїјөдөм терпентін бек вөлі нуам заводө мөд во тулысын. Тацөм сама ужыс некытчө оз шогмы. Öнї хозрасчот щөктө, медым вїјөдөм мыстї пыр-жө вөлі вөјөма каніфольнөј заводө. Гөжөмын вїјөм сөмсө колө регыдөн бөр вештыны, колө тавожө вөчны заводын каніфол да терпентін выј да вузавны.

Сајо торҕыс мҕ вермам петны секі, кор участокјассө вутам. экспло-
атірујтны дыржык. дыржык выло поңо вөчны бур туј уна ваөн вен-
тас түјдөңсө вүјөдөм төрөпөтіныс.

1. БӨР КОРГОМ

7

3. 80 арбссан 120 арбсөз аргавсө 3-d класссө.
 4. 120 " 160 " " 4-d "
 5. 160 " 200 " " 5-d "
 да сиз вөзбө.

Немедкөй учонөй-мессовод Крафт пујасөс торјөдлөс асланыс олан ног да быдмөм сертөыс таңи:

1 класс—мед жүжыд пуйс, кодө отнас торјалө мукөдөмс.

2 класс—1-d классыс улынжык, но пологсө бостөма өтлаө. Тајө классыслы гојан-јуаныс да југыдыс тырмө бура.

3-d класс—2-d классыс улынжык, жебжык вөзза классјас дорыс.

4-d класс—јона жеб. Гојан-јуаныс сылы јона-нын оз тырмы. Бок-јасыс кутөмны-нын коомыны. Пуыс кулаи выјын.

Та сертө ми өн адзам, мыј мјанлы колөны: 2-3-d бонөтет, арлыд-нас 3-4-d класс, кодө быдмө шылыд, мича јала, лыа местын. Танө өйрыс унжык—өр оланөјасыс паскыджыкөс.

В) КЫҢИ ВІДЛАВНЫ ВӨР

Јагө мунтөз инструкторлы (вөр вөдлаө инструктор мөбө прораб) медвојдөр колө вөр овмөс јукөдын төдмасны вөрпланјасөн да таксаңја пасјөдјасөн, көнөжык кушөм кварталын, унаө да дырө оз кут керавоыны вөрыс. Та бөрын, кор адзан, мыј сенө местасыс гөжөмјас сертөыс подсоч-ка вылө шогмана, вөлісөтө кајан вөрө леонөккөд, мөбө абу-кө сјө, төдыс вөралыскөд вөдлавны.

Вөр вөдлаөгөн колө ветлөддыны оз сөмын вөјөрјас кушта, а быд-лаө колө воыны, медым зөннас төдмавын, кушөм быд местын вөрыс да унаө. Медым төдмөдны унаө вөрыс, вөрыслыс кызтасө, колө бостны вөдлөд пөшщадкајас.

Плошщадка бостны 50 м. паста да 50 метр кушта уна местасыс. Сетыс лыддөны 22 сантөметр кызтасан быд пу. Пујас лыддөгөн колө төдмавын: унаө јон пуыс, уна омөлыс (кос, сотчөм, гаг сөјөм), мы, вылын пуыс быдмө да кызөсө пујасыс.

Тајө торјассө төдмалөм бөрын ми адзам, унаө пуыс лөб 1 гектар вылын, став участкас. Унаө поңө пуктыны карра ми төдмалам пу кыз-тајас сертөыс. Медым пуыслыс төдмавын шөркода кызтасө да төдма-вын каррајасыслыс шөркода лыдсө, медвоз колө төдмавын пуыс кыз-тасө да лыдсө. Пу кызтајассө өтлаалөны да јукөны пу ступең вылө (ступеңыс лөб нөм пөлөс кызта, вөјөд 3-өд №-а таблица вылө).

Ступеңјас		пу лыд
1 ступең	20-22-24 см. кызта	10
2 "	24-26-28 —	30
3 "	28-30 32 —	40
Ставыс		80

Танө мјан артмөс 3 ступең. 8 пуыс јукөб 3 ступең вылө, лоас: 80 : 3=26,6 сантөметр. Мјан танө шөр кызтаыс пуыслөн артмөс 26,6 сантөметр.

№№ айд	Кушом уж	Лунса норма	Уна-б ковмас ужалам лун	Вой бы тон- на вьлб
1	200,000 крра места пасјалбн . . .	2000	100	2 лун
2	Кырсысом	500	400	3 "
3	Ворга да медвоца дај вбчбм 200,000	750	266	5,5 "
4	Чуман новлбм 200,000	1000	200	4 "
5	Чуман повлбм	500	400	3 "
6	дојјас вьлдайм 25-ыо прбјдбтбмбм 200,000×25=5000,000	1500	3.333	66,6 "
7	Гір чукбртбм	35 кгр.	1430	28,6 "
	Ставыс	—	6129	122,7

СМЕТА ЛӨГӨДӨМ

Медым төдмөдны, кушом рөскөдјас лоо терпенкин вјјөдигөн, да унао дон сувтас мјјан терпентин, вөчөо рөскөдјаслөн смета. Тані мі төд-масаи, кычі вөчөо смета да мыј дон кутас сулавны мјјан терпентин.

**Смета өтік тонна терпентин вјјөдөм былө шыладорса пөдсөчнөј
участоклөн**

№ п/п	Рөскөдјаслөн статтајас	Лунса норма	Унао вј- сө ужа- лан лун	Лунса дон	Ставыс	Аморызац лөн срок	Бөо өтн тонна былө
1. ПРОИЗВОДСТВЕННОЈ РӨСКӨДЈАС:							
1	Вөр вјдлалөм	—	—	—	3-00	3	1-00
2	Карра лыддөм 4000 штука	2000	2	2-00	4-00	3	1-33
	Ставыс . .	2000	2	—	7-00	—	2-33
II УЖДОН							
а) Лөсөдчана уж былө рөскөдјас:							
1	Кырсысөм	500	8	2-00	16-00	—	16-00
2	Ворга да медвогза дој вөчөм	750	5,3	2-30	12-19	—	12-19
3	Чуман новлөм	1000	4	2-00	8-00	—	8-00
4	Чуман өшлөм	500	8	2-00	16-00	—	16-00
	Ставыс . .	—	—	—	52-19	—	52-19

Р/н л/н	Рөскөдјаслөн статтјас	Дунса норма	Унаб виз- сө ужа- лын лун	Дунса дон	Ставыс	Амортизација лөн срой	Воё ёти тонна вылө
---------	--------------------------	----------------	---------------------------------	-----------	--------	--------------------------	-----------------------

б) Выдалөм да чукөртөм вылө рөскөдјас.

1	Выдалөм 25 обходөн гожөм чөжнас, ставыс $4000 \times 25 = 100.000$ дај	1.500	66,6	2-30	153-18	—	153-18
2	Гір чукөртөм	35кг.	28,5	2-00	57-00	—	57-00
Ставыс . .		—	—	—	210-18	—	210-18

в) уждонјас вылө содтөдјас:

1	Промкассаё 5% 262 шајт да 37 урыс . . .	—	—	—	12-13	—	12-13
2	Больничалы отсөг . . .	—	—	—	1-00	—	1-00
3	Майтөг да карасин вылө	—	—	—	1-00	—	1-00
4	Ужалысјаслы спенодеж- да уждонсыс 2,5% . .	—	—	—	6-56	—	6-55
Ставыс . .		—	—	—	21-68	—	21-68

г) уж помалана ужјас

1	Чуманјас босталөм да складө течөм	1000	4	2-00	8-00	—	8-00
---	--	------	---	------	------	---	------

№ лэд	Рёскодјаслөн статгајас	Лунса норма	Унаб вг- сё ужа- лан лун	Лунса дон	Ставыс	Амортизац- јалон срок	Всё он тонна выло
-------	---------------------------	----------------	--------------------------------	-----------	--------	--------------------------	----------------------

д) Техперсоналлы уждон:

1	Районувса инструктор :				9-00	—	9-00
2	Прораб				18-00	—	18-00
3	Проммастерлы				29-33	—	29-33
4	Федаачыкјаслы				28-00	—	28-00
Ставыс . .					84-33	—	84-33

е) Уждон выло содродјас:

1	Социалној страхованно 17,2% 84 шайт да 33 урыс	—	—	—	14-50	—	14-50
2	Месткомб 2% 84 шайт да 33 урыс				1-68	—	1-68
3	Техперсоналлы спец- одежда выло				3-00	—	3-00
Ставыс . .					19-18	—	19-18

III. НАКЛАДНОЈ РЁСКОДЈАС

а) Туј

1	Материал, инструмент да тара участок модбодом	—	2	4-00	8-00	—	8-00
---	---	---	---	------	------	---	------

№ п/п	Рёсходжаслыя статэаіас	Лунса норма	Унао ві- сё ужа- лан лун	Лунса дон	Ставыс	Амортизац- іа дон срак	Вос оці тонна вылё
-------	---------------------------	----------------	--------------------------------	-----------	--------	---------------------------	-----------------------

Ужалан кёлулён амортизаціја:

1	Інструментјас	—	—	—	11-50	1-3	5-41
2	Бёчкајас—6 штука 1 тон.	—	—	7-00	42-00	2	21-00
3	4000 чуман	—	—	9-14	56-00	2	28-00
4	Склад вёчём	—	3	2-30	6-90	3	2-30
5	Барак вёчём	—	—	—	10-00	3	3-24
6	Туж вёчём	—	—	—	3-00	3	1-00
Ставыс . .		—	—	—	129-40	—	61-05

Мукёд рёсходјас:

1	Отпускыс компенсација	—	—	—	1-00	—	1-00
2	Белперсоналлён вет- лём мунём	—	—	—	3-00	—	3-00
3	Курсјас вылё	—	—	—	2-00	—	2-00
Ставыс . .		—	—	—	6-00	—	6-00

Став рёсходыс 465-04

1	Телеграфној рёсходјас 1% став рёсходыс 465-04	—	—	—	4-67	—	4-67
Ставыс . .		—	—	—	—	—	469-71

Сизкӧ, мијан терпентин сувтӧ 469 ш. 71 ур. Татчӧ ез пырны му-
кӧд пӧлӧс содтӧдјас 113 шайт да 98 ур, кодјасӧс ескӧ колӧ сујны тат-
чӧ-жӧ, ужыс-кӧ мунӧ Кустпромсоюз сӧстемаын.

Тайӧ смета кузтаыс і колӧ нуӧдны оӧм виӧмисӧ, некушӧм кежӧм-
јас оз мов вӧчавны.

КЫЗІ ПЕРЈӦНЫ ТЕРПЕНТИН

НЕМЕЦКӦЈ ПОДСОЧКА

Став ужыс немецкӧј подсочка дырји јукоӧ кык пелӧ: 1) лӧсӧдчана
ужӧ да 2) терпентин виӧдан уж.

Лӧсӧдчана ужыс ачыс нӧшта јукоӧ 4 пелӧ:

1) Карра места пасјалӧм,

2) карра места кырсӧм,

3) чуман ӧшлӧм да 4) жӧлӧб да медвоzza дој вӧчӧм.

Производственнӧј ужыс јукоӧ кык пелӧ:

1) Выл дојјас вӧчалӧм да 2) сир чукӧртӧм вылӧ.

Лӧсӧдчана уж

Карра места пасјалӧм јукоӧ: пуӧ карра лыд индалӧмӧ да карра
пукталан местајас пуӧ индалӧмӧ. Уна-ӧ тӧрӧ пуас карраыс, колӧ тӧдмав-
ны сешӧм јӧзлы, кодјас тӧдсаӧ-нын подсочканас. Тайӧ колӧ сы понда,
медым ми верим пыр-жӧ тӧдны пуыссыс јонлунсӧ да јонлун сертвыс і
сетны нагрукасӧ.

Ужыссыс јонлунсӧ позӧ тӧдмавны увјас сертвыс да пучер
сертвыс.

Тайӧ ужсӧ колӧ нуӧдны арнас, пырыс пыр-жӧ, кор лоӧ бовтӧма
леспромхозыс договорӧн лӧбӧ актӧн участоксӧ. Карра лыддигӧн шӧш
колӧ лыддыны і пујассӧ: карра места инда-
лигӧн, колӧ медвоzza каррасӧ пуктыны лунла
бокӧ, мӧдсӧ—вескыдладор бокас воzza пук-
тӧм карра сертвыс. Којмӧд карра пуктысӧ
шугаладор бокас воzza карраыссы да с. в.
(виӧд 1-д серпас).

Карра местајас индалигӧн колӧ тӧдны,
мыј пулы, кодӧс шуӧма подсочкаӧн вӧдӧитны
ӧтик во—нагрукыс оетӧ 50% пу гӧгӧрыс
ӧтик јарусӧн. Ташӧм ӧти јарусӧн карра пукта-
лӧмыс оз вермы зоннас пусӧ іспользујтны.
Та понда колӧ пуктавыны каррасӧ кык јарусӧн,
шахмат ногӧн (виӧд медвоzza таблицаыс).

Кујим јарусӧн карра пукталигӧн колӧ
тӧдны, медым каррајасыс ез вермыны вес-
кавыны ӧти виӧ. Јарус костјасас колӧ быт
колны кыз кырсӧ вӧн модаӧн, судтанас 90
сантиметр.

1-д серпас.—Карра туј

Кык воа подсочка дьирі, воҕаа онас напукакыс остоо 50%, кыҥи і оҥи воа подсочкакын. Мөд онас кэрарыс нөшта содтыоо пив-ладорас оҥи воа мозыс жө. Воҕаа воа кэрарыс кык воа нидтөмнн пуктыоо 60-80 сантиметр вылаа.

Кэрарыс пуктыоо сүҥ:

Кылын обход выд пуктыоо 0,7-1 сантиметр. Оҥи онас доо 95 обход. Сүҥ ко оҥи онас кодо судтыс 95-30 сантиметр.

Кујм воа мөб кык воа вөдтөмнн кэрарыс невдораныс пыр лөтө увалано да мөд, мөб којмөд онас чуманыс ошо вуж бердас-нн.

Кујм воа подсочка дьирі пусыды медвоҕаа онас напукакыс остоо 40-50% да којмөд онас нөшта содтыоо выладорас кык кэрар. Медвоҕаа кэрарыс вөтөо кујм воа подсочка дьирі 80-100 сантиметр судтан да быд воо лөчтыоо чуманыс увалано 35-40 сантиметрөн. Ме-дым уҥжык петас сҕрыс, кујм воа подсочка дьирі доҕастас вөчөчөастө жыккуҕа да алууст тоҕвоҕаст (вөчөд 1 де а таҕыцанс).

Медым доо тоҕорванамык кэрра пуктайдмыс, петкөйдан тини таҕыцан, кодо вөчөма профессор В. І. Лебедев да код сөри і муно уҥжыс мҕанын.

Пуыслбн кызтаыс (диаметр) см.	Пуыслбн паста ногыс сантиметрөн	Пу тоҕорса напукаа оҥи вынн			
		35-40%		40-50%	
		Карралбн пастаыног. сантиметр.	Карра лыд	Напукалбн %	Вөһлбн пас- таыс 40%-а напузкабн
20	62,83	12	2		
22	60,11	12-14	2		
24	75,40	14	2		
26	81,68	16	2		
28	87,96	16	2		
30	94,25	18	2		
32	100,53	18	2		
34	106,82	14	3		
36	113,10	14	3		
40	119,38	14	3		
42	125,67	16	3		
44	131,95	16	3		
46	144,52	18	3		
48	150,80	18	3		
50	157,08	14	4		
52	163,36	14	4		

2. ПУ КЫРСОӨМ

Пусё кырооһы кыз кырооһы гөрдов-жемыдов жебмд кырооһыс (2-д оерпас). Кор кутам вочавны пумсам дойжассё кырооһи иһоме, секі оз мөд гылавны чуманё кыз кыро-лөн йогыс. Тајон ми візам терпентіиёс йогёооһыс.

Дој вочалігөн ужалан кёлујјас мед вёлі лечыд, ныж ужалан кёлујөн ми вермам вёмөдны пусё. Та понда, ме-дым не ныждыны ужалан кёлујсё кыз кыроо і колё кырооһыны. Тамо кынзі, кырооһи іныс йонжыка шоналё шонді-өн (кыз кырооһыс візё шондіыё). Та понда өір олан тујјасыс йонжыка вер-мёһы шоныдһас овнысё да унжык вермас петһы өірыс.

Кырооһы гогіиёһи (3-д оер-пас).

2-сөрп. Кырғар вёсалһи.

Гогіавны пусё колё јона осторожһёја, медым не дојдһы луба лёбё камбіј слёј-јассё. Тајё слёјјасыс-кё оураһы гогіавны, вермас пумс нёжһёһи-кёһи коомыны дај мијан ещажык петас терпентіиыс.

Кырооһи местаыс мед вёлі шылыд' мёча. Лым сылігөн зік пыр мёчаа кырооһи помавһы оз поз—вермас асывја кёзһыдһаснас пумс потлаоны. Та понда кырооһыс нудһы кык кадыһ: медвозза кадыһас сёмыһ кырооһы ічөвіка кыз кырооһы, а лым сы-лём бёрын, кор асја кёзһыдһасыс оз-һиһи лоны, кырооһы мөд пёвса гөрдов-је-дыдов кырооһыс. Секі сёмыһ позё шуһы, кырооһыс помасёһиһи.

КЫРСОӨСАН УЖ НУДАН ПРАВИЛДЖАС

Кырооһы позё сек, кор сылас лым-жыс пу гөгёрыс.

Медвозза кырооһи-гөһи муртса кыз кырооһы колё бөстһы, а зікёз помавһы сё-һиһи шондөдөһи мычөһи.

Кырооһыһи паота һогыс 25-30 сенті-метр да-судтаногыс 40-45 сентіметр.

3-д сөрп. Ворға вөчөһи.

Мі ко ужавны кутач кзыркјасон, амеріканскјо подсочкаын, пш-
та кзырок ошом бјрас-на шылодоны кыросомсо, медым буржыка пук-
еас пу бердас кзырокыс.

УНА ГІКАСА d03JAC ПУ d1HÖ ÖШЛОМ

Немецкōй подсочкалы быт колōны ошалана дозјас—мукōд оікаса дозјас оз шоґмыны.

Мы́йо вѣчѣм до́зјассѣ щѣ-
жѣ аслысног колѣ ѡшлыны. Со-
ѣйо вѣчѣм до́зјаслы быѥ колѣ
ѡшлыны к р а м п о н; жѣчыс
вѣчѣм до́зјас колѣ ѡшлыны кр-
пѣм кералѣмн љѣѣ топѣѣмн;
сумѣѣ до́зјас ѡшлыѣѣны кыз
кыроас пѣлына вунѣм вундасѣ
љѣѣ тувјавѣѣны шпѣлкѣѣн. Лука
ѡшлѣм вѣсна-кѣ терпѣѣныс ку-
тас вѣјавны ѡртсѣ, пыр-жѣ колѣ
ѣѣѣѣѣны до́зсѣ.

GYMÖD d03JAC ōSHŌM

Гумод дозјас ошлом заводитчō пыр-жō, мыјон ештас кыросыоан ум. Медсоз, кыз кыроас вōчōны запл, ичōтика вывлян ытолōн. Вундасы пыдта ногыс 0,5 санъиметроан 1 санъиметроз.

Пуас-кõ ем гуран (абу шылыд пуыс), õшаньныс вундыоо пыдõ-
дык. Вундас вочигõн оз ков ножовканас вундыны пуыслыо jajsõ (dre-
воинасõ), а сõмын кыз кыросõ (5-d оерпас). Кырос-кõ мыкõ понда
вõси пуыслõн, лоас, дерт, вундыны пу jajsõ, сõмын jона пыдõсõ
med оз ло.

Тані мі оѳ кутѳ відлавыны уна оікаса дѳзјас. Мі відлавыны кутам сѳмын ѳш ана дѳзјас, кѳдјасѳс кѳкныджыка поѳѳ вежлавыны, буржыкѳѳс оіѳ чукѳртігѳн дјј озжык дѳјдавыны пусѳ.

доэјас ошлом

Ошлысан ужыс заводітчō тулыснас, кыроосом уж бōрын. Ошлысана ужыс вермас мунны пу быдмыны заводітчō (до сокодвие-ния).

Оз поз доэјасō ошлыны сетчō, кōні пуас ем гурана інјас, та понда терпенчын вермас віјавны ортсō. Вундасыслон паста ногыо колō лоны пу кыата оертыс 45 сантиметр гōгōр.

5-od серпас. Пријомник кōзыр гувјалом.

доэјасыс ошлысоеды пуладорас вывлач чатōрōнжык (6-d оерпас). доэјасыс-кō мыјкō вōсна кōрōма увлачō, доэ улас пу бердō пуктōнм чар тор, лібō пыкōны пу торјōн чумансō (7-d оерпас).

Татōг терпенчынис вермас доэјō пычдѣ ортсō визывтны.

кōзырок ошом

Медым кōзырок ошны веокыда, медвоз колō лōоōдны пу бердсō, медым кōзыроклон бокыс вермис пук-оыны, ласкыонысō пу бердас бура. Колō, медым пу гōгōр кодыс-жō вōлі лōоōдōма і кōзырок боксō. Кор кōзырок ошалō веокыда да зумыда, пу бердō лōоыда ласкыоомōи. Тачōм ошалом лычдысō медбурōн. Увлач кōрынчōм, лібō бокног вежынтчōм дырјі, кычі кōзырокыс, сч-жō чуманыс, воштōны асоыныс мѣдалунсō (об,омсō). (8-d оерпас).

Кор мī кōзырок лōоōдам пу бердō коланэ мого, пуладор бонас

6-d серпас. Карра крампом дырјі гл-паниō пријомникон (немескō) способм модōд во ужвалом.

7-дд серпас. Немецкѡй
способнѡ ужэлг дьрѡ
карра медвогга кыд-
дыштѡм (карра улѡ сѡрѡс
даме вѡдѡм вылѡ лѡсѡдѡма
зѡнта).

тузжавоо первой шорас корттуу да кусынтчѣ уланьыс. (9-д оерпасыю виѣд). Та бѣрын бара тузжавоо бѣтар-мѣдар помьыс, медым лоі бѣшѣбѣмыс крепыджык. Бѣтар помѣа корттувѣыс кусынтчѣ ортѣс бѣтар бокас, а мѣдар помѣа корттувѣыс сѣжѣ кусынтчыоѣ (8-д оерпас).

Тувјавоѝм бѝрын пуладор боксѝ кѝзырок-
лыѝ пыртѝдѝны небѝдѝка тувјалѝг моз кы
кыроас, медѝм мѝчажыка вермѝс ласкыѝны пу
бердас.

BOPFA dA MEDBOPFA dOJ BÖYÖM

[illegible]

Ворга вöчигөн ужалылы колö тöдны, вор-
га вöчорыоё пу кузта улысоан вывланö, веокыда

8-üd серпас. Приёмныкыс сир бөржөм. 9-üd серпас. Карра кылдалымо кылдало

слабј ногыс (10-д серпас). Чукылѳн вѳчѳн воргаѳѳ оырыс вермас пе ны ортсѳ, а оз дозјѳ. Долоан воргасѳ нуѳдны 2 сантѳметр паѳтаѳн да выв-лаѳѳ катѳѳѳны 35-40 сантѳметр. Воргалѳн вундасыс мед вѳлі шылыѳ. Шылыѳ вундас лоас сѳмын лечыѳда кеслѳм ужалан кѳлујѳн. Сјзкѳ ворга да медвозза дој вѳчѳгѳн колѳ лечыѳѳн вјзны ужалан кѳлујѳтѳ. Ворга вѳ ѳѳ пыѳтаногыс 1 сантѳметр да паѳтаногыс 1,5 сантѳметр.

Медвозза дој вѳчѳгѳн мј дѳѳѳѳѳм карралыѳ паѳта ногсѳ да дојлыс пельѳсѳ (угол подсачивания). Термаоны тајѳ уж вылын оз поѳ, а колѳ вѳчны нѳжјѳ-нѳка, медым бура артмѳс медвозза дој вѳчѳмыс. Тајѳ-кѳ оз артмы, гѳжѳм чѳж карраыѳ лоѳ мѳѳтѳм. Медвозза дој вѳчны заводѳтѳѳны вылыс ворга помоан. Кор

10-ѳѳ серпас. Гір бѳрјѳм.

пуас ѳѳѳ воргасан мѳѳ воргаѳѳ костыс 28 сантѳметр, медвозза дојлыс пельѳсѳ колѳ вѳчны 40^ѳ. Секѳ карралѳн паѳтаногыс лоѳ 18 сантѳметр.

Пу кызта ѳертѳыс дојыслѳн пыѳтаыс да карралѳн паѳтаыс артмѳны Меѳѳѳѳѳ ѳѳртѳ ѳѳ кызѳ:

Пулѳн кызтаыс сантѳметрон	дојлон пыѳтаногыс		
	16 сантѳметра карралѳн	18 сантѳметра карралѳн	20 сантѳметра карралѳн
22	0,8	1,00	1,1
25	0,7	0,9	1,0
27	0,6	0,8	0,9
29	0,5	0,7	0,9
31	0,4	0,6	0,8
34	0,4	0,6	0,8
36	0,4	0,5	0,7
38	0,4	0,5	0,7
40	0,4	0,4	0,7

Мөднөгүс вбчө сөт, кор баракөч лбб ужалыяс олампоакыс
өтас окыс жона матын. Пластјасы 5513, вбчөб чуманыс, а өббд ббрас
4шл вбб.

Сумөд пластјасбб колб вбзыштны ва пыщкын, медым вбчбгас е
потлаоны.

Чуман вбчблбгбн ужалбны морт 10-15. Напыю бти морт вбчбм
чуманјасбб новлб бшлыоанбнас.

ЧУМАН ВБЧБМ

Комі областын чуман бні кутісны вбчны кык ногбн.

Бти ногыс: бозтбны сумбд пласт да заводітбны кусынтыны бтік
пелбссб мбд пелбслаң да сујбны ічбтік пу тув, кбдбс колб вбчны кыздыс
лбб, кос кондамы. Поэб аргмбм кусынсб вурны ббра шпагатбн. Сбз-жб
бозтбны мбд помсб да бара кусналбны, кыці-і первојја помыслыо да тув-
јбн кутбны лббб сбз-жб вурбны ббра шпагатбн.

Таці вбчбм ббрын мбжан артмас нолпелбса чуман, кузтанас
16 сантбметр. пастанас 8 сантбметр да судра 4-6 сантбметр.

Мбднөгүс Комі областын заводітбсны вбчны 1931-д вооан-на.
Вбчбны сбзі:

Вундбны сумбд пласт кузтанас да пастанас 22 сантбметр. Сумбд
пластбб бтар пом пелбсгаңыс кусынтбны мбдар пом пелбсыскбд.
Сбз-жб тац-жб вбчбны мукбд пелбсјасбб да раэббмыс кутбны ічбтіка
по кбдыштбм нбрјасбн. Мбжан артмас куімпелбса чбблбгкод доз—чуман.

Ташбм куімпелбса чуманыс бур сбзбн, мыј ббр чукбртбгбн поэб
ко кбца раңны збңнас да мбчаа лезны ббрсб ведраас. Ташбм чуманас тбв
ке клас оз ббставны, а сбмын ковмас прбстмбдавны кусын кутанјасбб,
іч бтік поткбдыштбм пома нбр торјасыю, кодјас оз лезны раэбныны ббр
кусынјаслы.

Вурбмбн ташбм чуманјас вбчавны оз поэ.

II

ПРОИЗВОДСТВЕННОЈ УЖ ДОЈЈАС (ВЗЫМКА) ВБЧАЛБМ

Кык лун ббрын шондбдбм мыбти заводітбны вбчавны дојјас.

Тајб ужсб Војыв крајын поэб нубдны јук 15-бд лунјасоан кымын.
Мбжанын дојјасбб вбчбны:

Јук	тблыбб—3	дој
Јул	"	9 "
Август	"	8 "
Сентябр	"	5 "

Ставыс лбс 25 дој гбжбм чбжмас. Поэб вбчмы, ферт, ушдыкбс
(30 дојбз), сбмын јул-август тблыбјас кбжб.

DOJJAC BÖЧAЛAН ПPAВЛÖJAC

Kop dyrdacны лoавны асја кöзыдјас, сöмын сeкi завоdитöны вöчавны дојјас быд 2 лун мыот, кoмöд луннас. Выл дојјас завоdитöны вöчавны медвоzza дој улö да лeтчöдны пыр увлан.

Немецкöј подсочка нyдöгöн колö тöдны, мыј выл дојјас вöчавö пыр вoргааныс oртсылан. Америкaнскöј подсочка дырји мöдарö—oртсыланыс вaјöдсö вoргалан. Америкaнскöј ногöн сiрыс петö ещажык, немецкöј подсочка дoрыö.

Вылдалöгöн колö тöдны: дојјас вöчавö öтчыдöн да шылыда. Медым кaрpaыс вiзöднысö вöлис мiча, 5-7-ыс вылдалöм бöрын кaрpa дојјасыс вундавöны, öткoдавлысöны. Медjона сiрыс петö шoныд зep бöрoа вoјјасын да зepöм вoзвылын. Тaјö каднас-кö шyöма вылдалöмсö вöчныс, еновтчымы мöдлун кeжлö нeкyщöма оз пöч.

Вылдалöмлöн кузтаногыс колö лoны жеңыджыка (20 сaнтимeтp пыддi 15-18 сaнтимeтp). Кузжыка вöчöм пoнда сiрыс унжыкыс оз пeт, а жеңыджыка да вeкнiда вылдöдöмöн (пaстанoгнас 0,7 сaнтимeтpcaн 1 сaнтимeтpöз). Мi вiзaм кoлана yкöдсö пyыслыс стружкiöн шыбытöмыс.

Вылдöмлöн пастаыс медбурöм лыддысö 0,7 сaнтимeтp. Тaјö вöчысö „жын хакöн“, кызi ужалысјас шyöны. Став хакöн бoстiгöн apтмö вылдöмыс пасталас 1 сaнтимeтpcaн 1,5 сaнтимeтpöз.

Вылдöм вoзвылын вaж дојыс петöм сiрсö колö вoзжык jöткыштны вoргаас да вылыс вундыны выл дој.

МЕДКОЛАНАТОРJAC ВЫЛДАГАН УЖЫН. ЛЕЧЫД ХАК

Ныж хак оз вермы шылыда вундыны камбii слöјјас, а сöмын пyыс нiртыштас. Тапoнда камбii слöјыс вермас кувны.

Камбii слöјыс кулöм бöрас оз вермы сöвмыны да сeтны вылыс сiр oлан тујјассö. Тапoнда сiрыс кутас пeтны ещa дaј вермас dyгдыны iкöз. Хаклöн дoрыс мед вöлис бpитвакoд лeчыд. Хак дoрышын нeкyщöм пiн мед eз вöв. Хак кeслöны наждачнöј зyдjөн.

Вылдöны сöмын öтчыд пycö вундöмöн. Унаыс вундыны оз пöч—сeкi дојыс оз лo шылыд.

Уж eштöм бöрын хаксö быдлун колö вeсавны сiрeыс кapaсiнöн, гарoвтны тpaпjö торjөн да вiзны кyчiк пyртöсö cyјöмöн.

III

СIР ЧУКÖРТÖМ

Кымын öдjö чукöртaн сiрсö, cымын кaчeствoыс (бурлуныс) cылöн лoас буржык. Вoјвылын мiжан сiр чукöртöны 4-5 вылдöм мaсвиi, лiбö 12-15 лун мыeтi пepвoјja дој вöчöмoан.

Сiрсö чyманјaсыс бoстaлöны вeдpaö кöрт пoмa iчöтик пy зыpjөн.

Чyманјaсыс чукöртiг мoз-жö сiрсö щöщ чукöртöны вoргaмo-i, cöмын мöдар зыр пoмнac.

Ведрасы чукӱртӱм ӱӱсӱ кӱсталаӱны бӱчкаӱ воронка пыр, кодӱс вӱчӱны оумӱдӱе, лӱбӱ жӱчыс ведра ыждамыс-жӱ.

Сӱр тыра бӱчкажасӱ вӱӱоны складины, барак дорсыс бокины, участок шӱрас.

СОДТӱДЖАС

1. УЖАЛАН КӱЛУЖ

Хак—вӱчӱны жӱлӱб да дожжас.

Ѓожовка—пӱлӱтӱны чуман ӱшаниӱсӱ кыз кырсас.

Мӱлӱт—тувжалӱны кӱзырокжас пу бердас. Зуд—хак кеслыны. Ычӱтӱк тӱчӱлаа, тӱчӱтчыны. Кер лӱбӱ гӱгӱн, кырсомоны.

УЖАЛЫСЛАӱН ӱТӱК ЛУН ВЫЛӱ УЖАЛАН НОРМАЖАС

Гумӱд кулыны	130-160 килограмм.
Гумӱд пласт вундавыны	1000 пласт.
Чуман вӱчӱны	300 чуман.
Кыросыны	800-1000 карр.
Ворга медвозжа дож вӱчӱм да чуман ӱшлӱм	300
Тув лӱсӱдны	5000-6000 тув.
Вылдавыны дожжас	1500-2000
Сӱр чукӱртны	750 чуманыс лӱбӱ 35-40 килограмм.

КЫЖӱ ВӱЧВЫ СКАЛАД

Склад стрӱйтӱны участок шӱрӱ, мед сӱр чукӱртыжаслы матынжык вӱтӱк важавыны сӱрсӱ. Стрӱйтӱны помӱла инӱ, нукӱс дорӱ, мед вӱӱны склад-сӱ случаӱнӱ пӱжаржасыс. Складлӱн пастаыс да куӱтаыс 7×7 метр, лӱбӱ 6×6 метр, судтаыс мусан 1 метр да мусӱ кодӱӱны 0,5 метра судта кымын. Вевӱӱчы медвоз поджасӱн лӱбӱ драӱечӱн. драӱеч вылас вол-савсӱ ема лӱбӱ прӱстӱӱ му. Ташӱм складины сӱр бӱчкажасыс оз коомыны да сӱрыс оз вермы вӱжавны ортсӱ.

КЫЖӱ ВӱЧВЫНЫ БЫС

Подсочка нуӱдӱны мича, кос жалаа пожӱма вӱрыны. Гожӱмжаспас жар пӱжаржасӱ ташӱм жагыс лоас ӱк порок-код. Сӱз-кӱ, колӱ вывӱтӱ жона мӱжанлы вӱдӱчыны пӱжаржасыс. Терпенӱтӱн, кодӱс мӱ татыс пержам, зев ӱдӱӱ сотчыс-тор (взрывчатос вещество).

Медны вӱдӱчыны пӱжаржасыс, колӱ вӱчӱны со мыж:

Барак дорыс, кӱнӱ олӱны ужалыжас, колӱ ежасӱ кулыны лыаӱзыс 10 метр паста гӱгӱрыс да весавны став жӱгыс. Тажӱ-жӱ вӱчӱӱ сӱр тыра склад дорын.

Склад да барак пелӱсжасӱ колӱ пуктавыны ва тыра бӱчкажас.

Курітчыны ужалігөн оз поз. Курітчан места пыдді колō ыткламо ежасō ічōтыка кулыны да тајō местаас і курітчыны. Кытōн сурō курітчйгōн быыс вермас усны да јалаыс ызыны.

Пуосыны колō ытк местаын (вōрын ужалігөн нурјас дорын). Пуосан места колō лōсōдны барак дорыс бокōжык, торјѳн.

Участокын, інструмент складын быд ытк морт вылō колō лоны кōрт зыр.

Бōрō-кō бй ызјас, секи оз ков повзыны, а колō пыр кусōдны,— бōрōздајас кодјōмōн воцō бйсō не лезны.

Тајō торјассō-кō мй ужалысјаслы бура вйсталам, најō пыщкыс бōр-јалам противопожарнōј контролјасōс да кутам бура пōртны олōмō противопожарнōј правілōјас—секи мйјан пōжарыд оажык вермы лоны.

КОТЫРТАВНЫ БРІГАДАЈАС

Брігадајас котыртчōны договорјас лōсōдалігөн. Договорјас лōсōдалōны брігадајаскōд-нын.

Брігадаын морт лыдыс лōō уж оертй, кōнй кутас ужавны брігадамыс. Терпентйн перјан промысел вылын брігадајас котыртчавлōны медоасō 7 мортыс.

5 мортыс пыр кутасны вōчавны дојјас, а 2 мортыс кутасны пыр чукōртны оир. 7 морта брігадамы сечысōо нагрукыс 28000 каррп тōгōр гожōм быд вылō.

Ас пыщканыс брігадаас ужыс јукоō сйзі, медым быд брігадаса шленны влōі ужыс тырымōн. Быд мортōс індōны торја уж вылō, кодыс і сйјō кывкутō старшōј брігадйр да адмйністрацйја возын.

Брігадакōд договор заклучітōм бōрын колō вōчны календарнōј план да сенй індōм срокјасōн ужсō і требуйтны.

Брігадајас костын паскōдны соціалістическōј ордјысōм, паскōдōны брігада пыщса шленјас пōвсын, колыс брігадајассō јонжык брігадајас боотōны соціалістическōј букоир вылō.

Тајō ужсō колō нудны разјаснйтельнōј уж брігадајас костын паскыда нудōмōн. Массōвōј ужōн лептыны ужалыс јōзлыс ентузіазмсō уж вылын дај сōдтōдōн тыртны ас срокјасын промфінплан.

СТАРШōЈ БРІГАДЙР

Быд брігада пыщкын бōрјысōо старшōј брігадйр, кодй кывкутō брігада уж пондаыс. Татчō колō бōрјыны аккurateннōј, распределительнōј да активнōј мортōс, кодй еокō вермыс вескōдлыны брігадамыс, вермыс бура јуклыны торја ужјассō шленјас костын.

Старшōј брігадйр адмйністрацйја возын кывкутō промфінплан срокјасын тыртōм понда, кызй лыд оертй, сйз-жō і качество оертй. Сйјō брігадаса шленјаслыс ужсō арталō.

Брігадйр кывкутō продукцйјалыс асдон чінтōм вōсна. Асдон мй вермам чінтыны сōмын секи, кор бура вйзōдам оōм вйзōм бōрōа, план тыртōм бōрōа, кор чорыда мерајтам быд уж шайтōн, чінталам ковтōм шакладнōј рōскōдјас да с. в.

Бригадир төждүмө, мед вөлі бригадалы кад кешлө боотөма колаша ужалан колуж складжыс, баракјас, сожан-јуан.

Тажө став индөм торјасоыс бригадир отчитывајтчө бригадаса собрание вонын, администрация вонын-да.

Уж нуомыс бригадирлы мынтыооо торја дон.

БРИГАДА ПЫЩКЫН УЖ, ЈУКЛОМ

Бригада пыщкын став ужыс жукоо со кызи:

а) лөсөдчана уж: кыросысөм, ворга да медвоzza дој вөчөм. Чуман вөчөм да өшлысөм.

в) прамөј ужыс — выдалөм да өр чукөртөм.

Лөсөдчана ужыс заводитчө, кор ывлаыс шондөдас, а мијан Коми областын заводитчө мај төлыс первојја лунјасоан. Лөсөдчана уж колө помавны 25 лунөн.

Тажө ужсө нуөдигөн участокјасыс жукооны лөтерјас вылө (торја ичө-тик участокјасө), медым ужавнысө вөлі кокниджык да кокниджык нуны уж учотсө быд ужалысөмыс.

Лөтерын карра лыдыс лөбө лөтер ыждаыс төдмаве ө участок ыжда серти. кушөм местаыс (гуранөс, рөвнөј) да сукаө быдмөны пујасыс. Шөркода лөтерјасын овлө 1000 да 5000 карраөз. Лөтерө жуклөгөн колө төдны, мед лөтерыс ез вөв ыжыд—ичөт лөтерыс ми вермам буржыка төдмавын карра лыд, уна ужалысөс мездан ветлөмыс дај—вздымкајасыс оз кутны колавны вөчтөгыс. Лөтер вылө жукалыны мед бур кыросысан уж нуөдигөн.

5 вздымщикыс да 2 сборщикыс котыртөм бригадалы оетчө участкис 28000 карра. Лунса норма кыросысөмын 500 карра, 28000 карра-а участкаын $28000:500=56$ лун : 7 морт=8 лун. Сиз-кө кыросысан уж ештөдөны 7 морт 8 лунөн. Такөд өтшөщ колө вөчавны чуманјас да разөдавны пујас дорө. Тајө ужјас бөрын бригада заводитө ужавны ворга да медвоzza дој лөсөдан уж, вылын.

ВОРГА, МЕДВОZZA ДОЈ ВӨЧӨМ ДА ЧУМАН ÖШЛӨМ

Тажө ужсө нуөны өтув, а бригада костас ужыс жукоо таји: вонын мунөны 3 морт, кодјас вөвламаөс-нын тајө уж, вылын да вөчалөны ворга да медвоzza дој. Тајө кујим морт бөрас мунөны 2 морт да вөчалөны можовкаөн вундасјас чуман өшлөм вылө. Чумансө өшлөны бөрја 2 мортыс.

Тажө уж дырји бригадаса шленјасөс колө индавын төдса ужө да мед вермис асөыс ужсө нуны кокнида да бура.

Луноа нормаыс ворга вөчөм да медвоzza дој вөчөмлөн 600 да чуман өшлөмлөн 500. Помавны 7 морт тајө ужсө вермөны 15 лунөн. Став лөсөдчана ужыс колө помассыны 40 лунөн.

ПРОИЗВОДСТВЕННОЈ УЖ

Выдалөм: выдалан уж, вылын быт колө лөсөдны оржавлытөм ужалан неделя.

Вэдымшцікјаслөн ужыс брігадамн жукоо со кызі: быдлун ужал 4 вэдымшцік. Овік вэдымшцік век шойтчо 5 морт піыс.

Вэдымшцікјас вэдымка вөчан ужсө участки ештөдөны 4 лунөн. Сы бөрын технічэскөй уж пудыюјас індөм серві колө участкасө ештөдөны 2 лунөн (јун 15-д лунсан август 15 лундә). Та бөрын бара вэдымка вөчөмсө нөжмөдөны. 4 лун мысөи сөмын мед вөлі ештөдөма участкасө.

СІР ЧУКӨРТӨМ

Сір чукөртөны 2 ужалыс. заводітөны чукөртиыс кор кутас чуманјасыс тырны өірнас. Міјан Комі облаотын колө сір чукөртны 4-5-ыс ыылдалөм бөрын. Лунса норма сір чукөртиюјаслөн 750 чуман.

УЧОТ НУӨМ ДА УЖДОН МЫНТӨМ

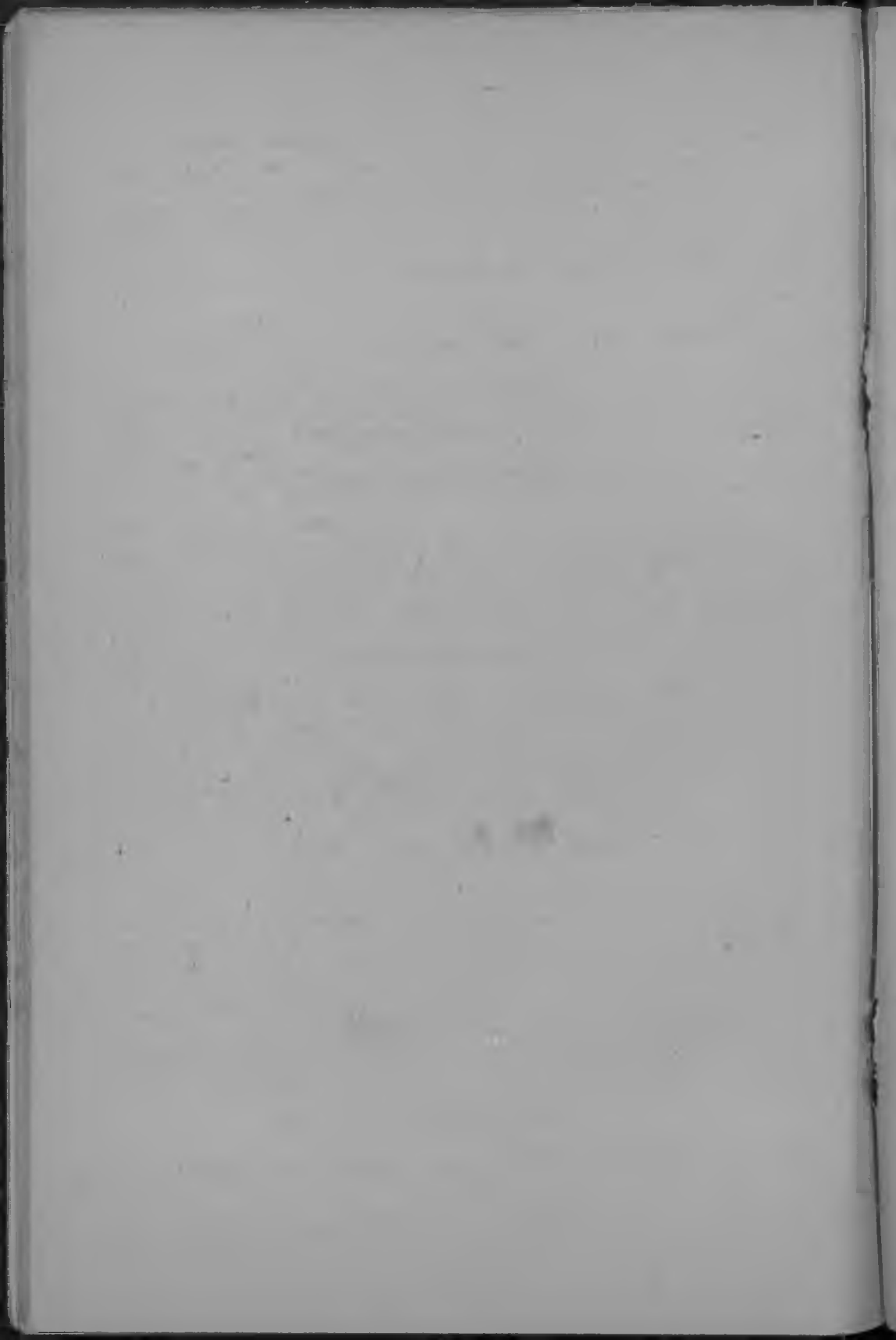
Став ужыс мынтысө вөчөм уж серві да качество серві. Учот пуддө старшөй брігадір да оетө адміністраціјалы. Тајө матеріалјас серві адміністраціја вөчө рөшүдөт быд брігадіркөд төрјөн.

Старшөй брігадіралы сетчысө сөдтөда дон төрјөн 10 шайтсан 20 шайтөз төлыс.

ВОСА УЖЫС ОТЧОТ

Ужыс отчет колө оетны уж понасөм бөрас, кор терпектын воаснын каніфольно-экстракціоннөй заводө. Отчет оетны аскадыи, точнөја Куст-промсојузөн оетөм формајас серві.

Илв. № 4913.

6298

донис 40 ур.

Коми-3

3-1690.